

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל והנהגה] (ב) מעשרות
פ"א מ"א, (ג) [צ"ל דתני],
(ד) [ב"מ כ"א:], (ה) [צ"ל
דמקן], (ו) [מעשרות פ"א
מ"א], (ז) [במדבר י"ח,
(ח) [צ"ל במשנה],

הגהות הב"ח

(א) גבי ואע"פ שקפה:
(ב) תוב"ד"ה וזין וכו'
בסוף דריכה משום
דליכא: (ג) ר"ה שמונה
והי' כחלה דמו אלמא
קדוש כ"ל ומיתא אמרין
נמחק: (ד) ר"ה ואע"פ
וכי' אין הטבל מתחייב
במעשר עד:

מוסף רש"י

יין משיקפה. משיקפה
התרניס על פי הבור
כשתחיל להיות מוסק
ועולין חגין ומשלים (ב"מ
צ"ב). משיירד לבור. הוי
גמור למעשר (שם).
משישלה בחביות.
שטול חרניס האלים על
פי החכמים (ביצה יד').

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נו.

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"ג מהל'
תרומות הלכה י'
בב ב מ"י פ"ט מהל'
תרומות אובלין הלכה
ט ופ"ו מהלכות כבודם
הל' צ"ו:
בב ג ד מ"י פ"ג מהל'
מעשר הלכה י'
טושי"ע י"ד פ"י שלא סעיף
פ"ו:

רבינו חננאל

ואין בוצרין עם ישראל
שעושה פירותיו בטומאה.
וכל שכן שאין דורכין.
אבל בוצרין עם העובד
כוכבים בגת שמונה
לגרום טומאה לחולין
שבארץ ישראל: פ"סקא
אין עושין יין נסך
עד שירד לבור. ירד
לבור מה שבבור אסור
והשאר מותר. איני והתניא
במשיקפה נעשה יין נסך.
ופרקין מותרין רבנן היא
בריייתא ר' עקיבא דתניא
יין משיירד לבור רבי
עקיבא אומר משיקפה.
פ"י קיפוי הסרת הקצף
מעל היין. כדכתיב קצף
על פני הכמים (באן חסר ושיטה
אחת מן הכותב) ואבעיא להו
קיפוי דתנן קיפוי דבור
הוא או קיפוי דחבית.
ופשיט תא שמע דתנן
במעשרות פרק ראשון
היין משיקפה פ"י אסור
ליטול ממנו עד שיתעשר
שכבר נגמרה מלאכתו
למעשר. ואע"פ שקפה
קולט מן הגת העליונה
ומן הצינור ושותה. ש"מ
קיפוי דבור ש"מ. ומדתני
רב זביד רבי עקיבא
אומר משישלה. מתוך
נמי לבריייתא דתני ר'
עקיבא אומר משיקפה תני
לה הכי ר' עקיבא אומר
משיקפה וישלה בחביות
כי היכי דלא תקשי
דבבי עקיבא אור' עקיבא
ומתניתין דתני יין נסך
עד שירד לבור משום
חומרא היין נסך תני

ואין בוצרין עם ישראל וב"ש שאין דורכין. פ"י ואפילו בסוף
דריכה (ב) דליכא סיוע לטומאה דאורייתא והא דליצטרך
למייתי כ"ש הכא טפי מצמשה ראשונה היינו משום דלי לא תנא
הכא כ"ש ה"א טעמא דאין בוצרין אינו משום סיוע אלא משום גרם
טומאה וקמ"ל השתא דטעמא משום

סיוע כמו בסוף דריכה:
שמות לגרום טומאה לחולין
שבא"י. פרש"י ואפילו

הכי אין בוצרין עם ישראל דה"מ
שמונה לגרום טומאה בשל עובד
כוכבים אצל בשל ישראל טבולים הם
לתרומה ואסור לגרום טומאה
לתרומה דכתיב ואני הנה נתתי לך
את משמרת תרומותי בשמי תרומות
הכבוד מדבר וקשיל מההיא דמייתי
בפ"ק דנדה (ו' ו' ושם ד"ה טול) תנן
התם נולד לה ספק טומאה עד שלא
גלגלה תעשה בטומאה משגלגלה
תעשה בטומאה כו' וקסבר חולין
הטבולין לחלה כחלה דמו אלמא
(ג) אמרין קודם גלגול שלא חלה
עליה עדיון חיוז חלה אמרין דתעשה
בטומאה והכא נמי חיוז חלה ראוי
לתרומה עד שיעשו יין ולמה לא
יעשו בטומאה כיון שמונה לגרום
טומאה ויש שדוחין לומר דשאי התם

דכל זמן שהא קמח אין כאן חיוז חלה כלל אצל תרומה ראיה מעשה
שהא בעננים מידי דהוה אדעשר שהקדימו בשבילים אכן דבר תימה
הוא להחשיבה טבול לתרומה קודם מירוח ועוד הקשה רבינו יהודה
דבבא תניא בתוספתא דחלה (פ"א ע"ט) במה ק' דלול ספק טומאה
כו' וכן פירות שנוול להם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו
בטומאה ותרומתן תלויה בזה ספק אמרו בדבר הספק לתרומה אלמא אפילו בפירות נמי אמרין הכי אכן
יש לתרץ דשאי התם שכבר נולד להם ספק טומאה וא"ל עוד להיות טהור לגמרי אצל כאן יש לו ליזהר שלא לטמאותה לכתחלה מיהו
קשיל מההוא דפרק הניקין (גיטין דף סא. ושם ד"ה רשא) דקאמר רישא בטומאה חולין פירוש שמונה לסייע קודם שטביל למים לפי שאין
שם אלא טומאת חולין ואף על פי שיצא להפריש לבסוף חלה בטומאה ומ"ש מהאי דהכא ואור"ת דבגיטין ליכא אלא חשדא בעלמא שחשודה
לעשות פירותיה בטומאה אצל כאן דודאי עושה פירותיו בטומאה אסור לסייע לו אפי' מתחלה וקשה לפי' זה דמתני' קמתי לא לשין ולא
עורכין משמע הא צריה וטחינה שריא ופ"י (שם דף סא). תנן דוררת וטוחנת גבי אשם עם הארץ ופר"ת התם דוקא דאין כאן
אלא חשד בעלמא שחשודה לעשות בטומאה אצל אס עושה בודאי בטומאה חלה דעושה בודאי בטומאה ומשמע דביריה
וטחינה שרי ואומר ר"ת דהכא מיירי בפירות שלא הוכשרו ולכן שרינא בה צריה וטחינה אף בעושה בודאי בטומאה וההיא דגיטין מיירי
בפירות שהוכשרו כבר ולכן דודאי אס עושה בודאי בטומאה אסור אף לצרור ולטחון מיהו צירושלמי תני עלה דמתני' לא בוצרין ולא
טוחנין עמו ופרקין מההיא דגיטין דקמתי בוררת וטוחנת ומשני כאן בלוחות כאן בשאינו לוחות פ"י הכא מיירי שהוכשרו וההיא דגיטין בלא
הוכשרו ואינו יורד לחלק כלל בין חשוד לעושה בודאי ולדברי ר"ת נוכל לומר לא לשין ולא טוחנין כדברי הירושלמי ומיירי בין הכא
בין התם בהוכשרו וטעמא דהכא משום דעושה בודאי בטומאה הוא ולכן לא בוצרין ורבי יהודה מלא פ"י אחד בפ"י רבינו שלמה כתב
ידו אצל לא בוצרין עם ישראל כו' ואע"ג דבבא לן השתא דמותא לגרום טומאה לחולין דקמתי סיפא ה"מ דעובד כוכבים א"ל ישראל
חבר שלא יכלול רק בימי טומאתו אצל בשרא רשע עובד עבירה הוא סקופו למחנות טמא ודריכתה לכן עומדת הלכך אסור
לסייעו ע"כ לשוני: **רבי עקיבא אומר משיקפה**. תימה כיון דר"ע מיקל הוא עד שיקפה מיצעי ליה כדאמרין בפרק השוכר את
הפועלים (ב"מ דף פח: ושם ד"ה עד) גבי קישואין ודילועין מאי לאו משיקסו בשדה לא משיקסו בצית אי הכי עד שיפסקו מיצעי ליה
וה"ל דשאי התם דליכא למיטעי ולמימר פסק דשדה אצל הכא ליכא למיטעי מדי דודאי אין שום קיפוי קודם ירידתו לבור:

ואע"פ שקפה קולט מן הגת העליונה. פ"י אצל מן התחמונה כלומר מן הבור אסור לשמות אף עראי שהרי הוקצע למעשר תימה
האי גת היכא קאי אי בשדה הוא כדרך כל גתות שלהם שהיו בשדה כדמוכח בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף עא.) דתנן מכר את
השדה לא מכר את הגת וגבי צית לא תני ליה וא"כ דבגת ששדה מיירי ליסתרי אפילו מן התחמונה שהרי לא ראה פני הבית ואמרין
(ב"מ דף פח:) אין הטבל מתחייב (ד) עד שיראה פני הבית וכ"ת דמיירי הכא בגת העומד צית והכנים שם העננים א"כ אף ויקצע
ש"ז למעשר כדאמר גבי תבואה שהכניסה בזמן שלה וי"ל דלעולם אימא לך דמיירי בגת ששדה וה"ק קולט מן הגת ויכניסו לבית וישמה
שכל זמן שלא ירד לבור לא נגמרה מלאכתן ואין ראיית פני הבית מתחייב במעשר אלא בדבר שנגמרה מלאכתו אצל דודאי לא יקח מן
הבור ויכניסו לבית וישמה ואיבעית אימא לעולם מיירי בגת ששדה ולא דמי לתבואה שאין דרכה להכניסה לבית בזמן הלכך כי
הכניסה בזמן מו לא מיקבע למעשר אצל יין שדרכו להכניסו בעננים ושם נעשה גרנו ודאי בעשיית גורן שלו נקבע ורואה מקישואין
ודילועין דאמרין פ"י הפועלים (שם דף פח: ושם ד"ה לא) דמשיקסו בצית הוי גמר מלאכתן למעשר ואע"פ שהכניסה בפקס שלהם:
תרצה נמי להך קמיייתא. ומתני' דאע"פ שקפה דדייקין מינה ש"מ קיפוי דבור אחי' כרצנן: **ל"מא** תלתא תנאי גינהו. תימה
אמאי לא קא משני מתניתין עד שירד לבור ויקפה דמתרין למתני' קמיייתא וי"ל דא"כ אדמפלגי בסיפא דין ירד לשאר שגת
ליפלוג בידי נמי בין קיפוי לשאינו קיפוי אלא לאו ש"מ דקסבר מתני' דמה שצבור אף קודם קיפוי אסור ואי"י (בריייתא) דמעשר
(פ"א מ"י) נמי דתני בה ואע"פ שקפה קולט מן הגת כו' אדמפלגי בין מה שצבור למה שגת ליפלוג וליתני במה שצבור בין קיפוי
לשאינו קיפוי וי"ל דאין ה"נ דהא תנא ליה רישא יין משיקפה אלמא אינו נעשה יין עד שיקפה אלא בסיפא רבותא נקט דסד"א כיון
שאותו שצבור קפוי ויש אסור גמור לפניו ליגזור על מה שגת וצנור אטו דבור דבשל יצא לטעות אס נמיר לשמות מן הצנור שישמה
ג"כ מן הבור הסמוך לו אצל במתני' דתני ברישא אינו נעשה יין נסך עד שירד לבור ולא היכיר קיפוי כלל אס אימא דהוה מפליג בין
קיפוי ולא קיפוי הוה ליה למיתנייה ואין לומר דהכא נמי אשמעינן רבותא דאע"ג דמה שצבור אסור אסור גמור מ"מ השאר מותר ולא
גורנין הא אטו הא דאין וזו רבותא דבבא דודאי אין לטעות אס נמיר כשנגע העובד כוכבים במה שגת להחיר גס מגעו צבור שהרי
הגרגרתי מפסיק צנייהם והכל יודעים שהגרגרתי עושה יין ואדרכה הוה ליה למנקט רבותא לפלוגי בין קיפוי לשאינו קיפוי: